

II-gi Zjazd fizyków polskich.

Po Warszawie, w której ubiegłego roku odbył się I-szy Zjazd F. P., przyszła kolej na Kraków, siedzibę prastarego Uniwersytetu Jagiellońskiego. II-gi Zjazd rozpoczął się w piątek 26. września wieczornem zebraniem towarzyskiem uczestników w pięknej sali Towarzystwa Technicznego. W sobotę, po Walnem Zebraniu Polskiego Towarzystwa Fizycznego otwarto Zjazd o godzinie 10:30 w wielkiej sali wykładowej Zakładu Fizycznego Uniwersytetu, przepięknem co do formy, a głębokiem co do treści przemówieniem prof. Wł. Natanson z Krakowa. Nadto przemawiali rektor U. J. ks. Zimmermann i delegat Akademii górniczej witając Zjazd imieniem obu tych Szkół Akademickich w Krakowie, które w swych murach gościły uczestników Zjazdu.

Po odczytaniu depešy powitalnej Ministerstwa W. R. i O. P. oraz listu p. St. Michalskiego, kierownika Wydziału Nauki wybrano, na wniosek Komitetu Organizacyjnego, przez aklamację przewodniczącym Zjazdu prof. St. Pieńkowskiego z Warszawy, a zastępcami prof. W. Dziewulskiego z Wilna, prof. St. Kalandyka z Poznania i prof. Cz. Reczyńskiego ze Lwowa. Na sekretarza generalnego poproszono dra M. Jeżewskiego z Krakowa, zaś na sekretarzy poszczególnych sekcji p. Z. Kowalczewską, p. C. Pawłowskiego, p. W. Bernhardta z Warszawy i p. H. Niewodniczańskiego z Wilna.

Następnie prof. J. Weysenhoff z Wilna wygłosił nader zajmujący dwugodzinny wstępny wykład „O teorii względności“. Z zapałem godnym tej „wielkiej sprawy“ współczesnej fizyki pokusił się prelegent o takie oświetlenie podstaw teorii względności, któreby położyły kres próbom ich zdyskredytowania w opinii uczonych w rodzaju tej, jaką przedstawił na I-szym Zjeździe jeden z naszych przodujących matematyków. Ożywioną dyskusję, jaka się wszczęła po tym wykładzie i w której między innymi rzucił ważne słowa prof. Cz. Biało-brzeski z Warszawy, przerwała niestety spóźniona pora. Pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że po wielce pożądanem ogłoszeniu drukiem wykładu prof. Weysenhoffa, podejmie dyskusję szersze grono naszych znawców teorii względności nie licząc tylko na Zjeździe reprezentowane.

Po południu rozpoczęły pracować sekcje fizyczna i meteorologiczna, która program tegoż dnia wyczerpała. Pierwsza była dalej

czynną nazajutrz w niedzielę przed i po południu, a w poniedziałek 29. września od 9 do 14 godz., poczem Zjazd zamknięto. Sekcja pedagogiczna, do której zgłoszono cztery wykłady, została rozwiązana, być może, z powodu nie przybycia z Warszawy prof. M. Wolfkego, który miał wygłosić referat „O nauczaniu fizyki w Politechnice warszawskiej“.

Ogółem wygłoszono w obu sekcjach 31 referatów, z tych 26 w sekcji fizycznej a 5 w sekcji meteorologicznej. Nie mogąc być na wszystkich obecnym i nie mając materiału do sprawozdania bardziej szczegółowego muszę poprzestać na wymienieniu prelegentów i tytułów możliwie w porządku chronologicznym.

A. Sekcja fizyczna.

1. Prof. S. Pieńkowski: Świecenie zapóźnione w powietrzu.
2. Prof. S. Pieńkowski: Zanikanie świecenia zapóźnionego w parach *Hg*.
3. Prof. S. Pieńkowski i A. Jabłoński: Nowa metoda mierzenia absorpcji ciał fluoryzujących w parach *Hg*.
4. S. Szczeniowski: O wydajności we fluorescencji.
5. W. Bernhardt: Zanikanie świecenia zapóźnionego w powietrzu.
6. W. Majewski: Świecenie par rtęci w wyładowaniu bezelektrodowym.
7. H. Niewodniczański: Absorbicja światła w parze rtęci w stanie destylacji.
8. A. Sołtan: Widmo pasmowe rtęci.
9. Prof. L. Wertenstein: Z badań nad gazami bardzo rozrzedzonymi.
10. Dr. M. Jeżewski: Wpływ pola magnetycznego na stałą dielektryczną.
11. C. A. Pawłowski: Badania nad stałą dielektryczną mętnych ośrodków.
12. T. Nayder: O stałej dielektrycznej słabych elektrolitów.
13. J. Mazur: Rozpylanie katodowe stopów.
14. Prof. Cz. Ręczyński: O reakcji chemicznej w łuku elektrycznym.
15. Prof. St. Kalandyk: Przewodnictwo par soli w płomieniu chlorowodorowym.
16. Prof. T. Pęczalski: Cementacja metali solami metalicznymi.
17. Prof. T. Malarski: Ze studjów nad hydrosolami.
18. Prof. W. Świętosławski i W. Daniewski: Badania tonometryczne zapomocą nowego ebuljoskopu.
19. Prof. B. Szyszkowski: Teoria elektrolitycznej dysocjacji soli.
20. Prof. Z. Klemensiewicz: Przewodnictwo w chlorku antymonawym a teorja Ghosh'a.
21. Prof. C. Białobrzeski: O absorbcji światła.

22. Prof. J. Weysenhoff: Rozróżnianie wektorów osiowych i biegunowych.

23. Prof. J. Weysenhoff: O wyprowadzeniu wzoru na gęstość energii magnetycznej.

24. Prof. J. Stock: Nowe doświadczenia z rurą Brauna w dziedzinie drgań elektrycznych.

25. Prof. L. Birkenmajer: Z dziejów fizyki polskiej XVII w.

26. Z. Dębińska: Nowoczesne rury Roentgenowskie laboratoryjne.

B. Sekcja meteorologiczna.

27. Prof. K. Szulc: Organizacja Państwowego Instytutu meteorologicznego.

28. E. Stenz: O wahanii przezroczystości atmosfery ziemskiej.

29. E. Stenz: O potrzebie założenia w Polsce obserwatorium aerologicznego.

30. A. Dobrowolski: O podstawowym zagadnieniu hydrodynamicznym w meteorologii górskiej.

31. Prof. W. Smosarski: Woda w atmosferze w stanie rozpylonym.

Grupując prace przedstawione na Zjeździe według dziedzin specjalnych możemy poza grupą meteorologiczną (5 referatów) odróżnić jeszcze najliczniejszą grupę optyczną (9), grupę fizykochemiczną (4) i grupę stałej dielektrycznej (3). Reszta referowanych prac przypada na różne inne dziedziny.

Ostatnie posiedzenie Zjazdu odbyło się w Akademji Górniczej na Podgórzu. Po wyczerpaniu programu wykładowego prof. T. Pęczalski z Poznania zgłosił wniosek w sprawie uczestnictwa Polski w wydawnictwie „Tables internationales des Constantes“ i prof. S. Pieńkowski w sprawie stanowiska mechaników w Zakładach Fizycznych.

Nakoniec zabrał głos przewodniczący prof. S. Pieńkowski, który w jędrnem przemówieniu ujął całokształt prac Zjazdu, rokujący piękne nadzieje i zawiadomił zebranych, że o ile w przyszłym roku dojdzie do skutku projektowany ogólny Zjazd Przyrodników i Lekarzy w Warszawie, to idąc za długoletnią tradycją, polscy fizycy przedstawią na nim swój dorobek naukowy. W przeciwnym razie odbędzie się III. Zjazd Fizyków Polskich w r. 1926 we Lwowie. Gorącemi oklaskami przyjęto podziękowanie wyrażone przez przewodniczącego Krakowskiemu Komitetowi Organizacyjnemu a w szczególności jego niestrudzonemu gospodarzowi prof. J. Stock'owi.

31. października 1924 r.

M. T. Huber.